

Հաստատում եմ

Տնօրեն՝ Ն.Խաչատրյան

01. 09. 2023թ.

<<Հայկասարի հիմնական դպրոց>> ՊՈԱԿ-ի 7-րդ
դասարանի դասղեկի 2022-2023 ուսումնական տարվա
աշխատանքի պլանավորում
Դասղեկ՝ Անի Թարգյան

Համար	Աշակերտի ազգանունը, անունը, հայրանունը	Դպրոց ընդունման տարեթիվը, հրաման	Աշակերտական շարժի համարը	Ծննդյան թիվը	Ամիսը	Օրը	Սեռը
1.	Աղաբեկյան Միլենա Գարիկի	2016թ N 057	N 90	2010թ	02	18	իգ
2.	Գրիգորյան Լիլիթ Գևորգի	2016թ N 057	N 91	2010թ	12	25	իգ
3.	Խաչատրյան Խաչատուր Նվերի	2016թ N 057	N 92	2010թ	04	12	ար
4.	Կարապետյան Նորայր Արշալույսի	2016թ N 057	N 93	2010թ	05	24	ար
5.	Հակոբյան Սյուզաննա Լևոնի	2016թ N 057	N 95	2010թ	10	05	իգ

Համար	Հասցեն	Հեռ. համար	Ծնողի(օրինական ներկայացուցչի) աշխատանքի վայրը կամ զբաղմունքը	Ընտանիքի սոցիալական վիճակը
1.	ՀՀ Շիրակի մարզ, գյուղ Հայկասար	077-591-206	գր. է անասնապահությանը	լավ
2.	ՀՀ Շիրակի մարզ, գյուղ Հայկասար	077-741-410	արտագնա	բավարար
3.	ՀՀ Շիրակի մարզ, գյուղ Հայկասար	093-478-857	Դպրոցի տնօրեն	լավ
4.	ՀՀ Շիրակի մարզ, գյուղ Հայկասար	098-269-475	Արտագնա	լավ
5.	ՀՀ Շիրակի մարզ, գյուղ Հայկասար	093-908-422	արտագնա	լավ

**ԿՐԹԱԿԱՆ-ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ
ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ**

Ներածություն

Դասարանի ընդհանուր բնութագիրը

7-րդ դասարանում սովորում են 5 աշակերտ՝ 2 տղա, 3 աղջիկ: Դասարանը գեղեցիկ և համախմբված է: Բավականին ակտիվ և խելացի աշակերտներ են, ցուցաբերում են լավ վարքագիծ: Ձևավորված է առողջ և միահամուռ կոլեկտիվ:

Ուսումնադաստիարակչական նախատեսվող աշխատանքներն ուսումնական տարվա ընթացքում

Ստորև ներկայացվում է միջոցառումների օրացույցային պլանի աղյուսակ: Պետք է իրականացվեն հայեցի, գեղագիտական, բարոյական, հայրենասիրական, սպորտային, աշխատանքային, քաղաքացիական դաստիարակությանը նպատակաուղղված միջոցառումներ, բաց դասեր, սպորտլանդիաներ, էքսկուրսիաներ, աշակերտների հայացքների, մոտեցումների բացահայտման ուղղությամբ քայլեր: Կարևորագույն միջոցը դասապրոցեսն է, որի ընթացքում երեխաներին տրվում են գիտելիքներ, կարողություններ և հմտություններ, ինքնուրույնության նախաձեռնում, հանդուրժողականության արտահայտում:

Հայեցի դաստիարակություն

Հոգևոր դաստիարակությունը սկսվում է հայրենիքի հանդեպ սիրուց: Հայրենիքը սկսվում է տնից, հողից, ջրից: Հայեցի դաստիարակություն նշանակում է սիրել հայոց լեզուն, մեր ավանդույթներն ու սովորույթները, երգն ու պարը, մշակույթը, ազգային նվաճումները, հայտնագործությունները:

Գեղագիտական դաստիարակությունը մանկավարժների և դաստիարակողի համատեղ գործունեության գործընթաց է, որը ձևավորում է գեղագիտական կուլտուրա: Գեղագիտական դաստիարակության զարգացմանը մեծապես նպաստում են արվեստի օջախներ այցելելը, էքսկուրսիաները և այլն:

Ռազմա-հայրենասիրական դաստիարակություն.

Հայրենասիրությունը դա սերն է հայրենիքի, սեփական երկրի նկատմամբ: Դա հոգատարությունն է հայրենիքի հանդեպ և հանուն հայրենիքի սեփական անձի զոհողությունն է:

Ֆիզիկական դաստիարակությունն ուղղված է սովորողների օրգանիզմի ձևաբանական և ֆունկցիոնալ կատարելագործմանը, արտաքին միջավայրի անբարենպաստ պայմանների դեմ կայունության ձևավորմանը, հիվանդությունները կանխելուն և առողջության պահպանմանը:

Աշխատանքային դաստիարակություն նշանակում է զուգակցել սովորողների մտավոր և ֆիզիկական աշխատանքի ձևերը: Այդ իսկ պատճառով պետք է անընդհատ հարստացնել և համալրել նրանց աշխատանքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները:

Բնապահպանական դաստիարակություն

Նպատակը շրջապատող միջավայրի նկատմամբ դպրոցականների պատասխանատվության ձևավորումն է: Պետք է անձի մեջ դաստիարակել, որ բնությունը ազգային հասարակական հարստություն է, որը պետք է պահել խնամքով:

Դպրոց-ընտանիք կապը ձևավորվում է ծնողների և մանկավարժների համատեղ գործունեությունից: Այդ համատեղ գործունեությունը նախատեսում է երեխայի հանդեպ միասնական պահանջների մշակում: Ծնողներին պետք է ներգրավել դպրոցական աշխատանքների կատարմանն ու կազմակերպմանը:

**ՈՒՍՈՒՄՆԱԴԱՍՏԻԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ
ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ**

Ուսումն. շաբաթներ	Ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների բովանդակությունը	Կատարման ժամկետը	Կատարող
1.	Բարի գալուստ:	01.09.2022 թ.	դասղեկ
2.	Կազմակերպել հերթապահության գրաֆիկ, ընտրել դաս-ի ավագ:	08.09.2022թ.	դասղեկ
3.	Զրույց՝ Իմ պարտականությունը թեմայով:	15.09.2022թ.	դասղեկ
4.	Բարեկամություն:	22.09.2022թ.	դասղեկ
5.	Իմ ընտանիքը և ես:	29.09.2022թ.	դասղեկ
6.	Բաց դաս՝ Տոնը շնորհավոր, իմ ուսուցիչ:	06.10.2022թ.	աշակերտ.
7.	Հաղթում է նա,ով չի հանձնվում:	13.10.2022թ.	դասղեկ
8.	Օտար լեզուների դերը մեր կյանքում, ֆիլմերի դիտում:	20.10.2022թ.	դասղեկ
9.	Անհատական պաշտպանության միջոցները: Ք/պ	03.11.2022թ.	դասղեկ
10.	Ուսուցչի դերը մեր կյանքում:	10.11.2022թ.	դասղեկ
11.	Իմ սիրած արվեստագետը՝ հայ և օտարազգի արվեստագետ:	17.11.2022թ.	դասղեկ
12.	Կոլեկտիվ պաշտպանության միջոցները, միջոցառումները: Ք/պ	24.11.2022թ.	դասղեկ
13.	Ընկերոջ դերը մեր կյանքում:	01.12.2022թ.	դասղեկ
14 ☐	Բնական աղետներ: Երկրաշարժ:	08.12.2022թ.	աշակերտ.
15 ☐	Եթե ես կարողանայի: Հայ զինվոր:	15.12.2022թ.	դասղեկ
16 ☐	Ամանորյա դիմակահանդես:	22.12.2022թ.	աշակերտ.

17	Ինչպես անցկացրի Ամանորը:	12. 01. 2023թ	դասդեկ
18	Անցած նյութերի կրկնություն:	19. 01. 2023թ	դասդեկ
19	Տոնդ շնորհավոր, հայոց բանակ: Իմ երազած հայրենիքը:	26. 01. 2023թ	աշակերտ.
20	Աշխարհն իմ աչքերով:	02. 02. 2023թ	դասդեկ
21	Տեստն ընդ առաջ :Գարնան առաջին ծաղիկը:	09. 02. 2023թ	աշակերտ.
22	Ես իմ պետության մի մասնիկն եմ:	16. 02. 2023թ	դասդեկ
23	Մարդ անհատի դերը և առաքելությունը:	23. 02. 2023թ	դասդեկ
24	Դասագրքերի ստուգում:	02. 03. 2023թ	դասդեկ
25	Շնորհավոր Մարտի 8:	09. 03. 2023թ	դասդեկ
26	Աշակերտների գործողությունները հնարավոր տեխնածին վթարների ժամանակ: Ք/պ	16. 03. 2023թ	դասդեկ
27	Կազմակերպել փոխօգնություն:	23. 03. 2023թ	դասդեկ
28	Օրենքի ուժը	06. 04. 2023թ	նստիկան
29	Անհատական պաշտպանության միջոցները:Ք/պ	13. 04. 2023թ	դասդեկ
30	Աստծո 10 պատվիրանները: Խոնարհություն:	21. 04. 2023թ	քահանա
31	Ոսկե կանոն: Համբերություն:	28. 05. 2023թ	դասդեկ
32	Մայիս, հաղթանակների ամիս:	04. 05. 2023թ	դասդեկ
33	Ապրիլի 24, 1915 թվական: Ազգային սովորություններ:	18. 05. 2023թ	դասդեկ
34	Վերջին զանգ	25. 05. 2023թ	դասդեկ

Ծնողագուրկ աշակերտներ չկան:

Բազմազավակ ընտանիք ունեցող աշակերտներ՝

1. Աղաբեկյան Միլենա Գարիկի
2. Գրիգորյան Լիլիթ Գևորգի
3. Հակոբյան Սյուզաննա Լևոնի

Ներառական կրթություն ստացող աշակերտներ չկան:

Այլազգի աշակերտներ չկան:

Դասարանական ծնողական խորհրդի կազմը՝

Նախագահ՝ Վարդանյան Վարսիկ

Անդամներ՝ Սաֆարյան Լիլիթ

Մանուկյան Լիանա

Բարսեղյան Սուսաննա

Ծնողական ժողով

Քննարկվող հարցեր		Ամիս, ամսաթիվ
1.	<ol style="list-style-type: none"> Դասարանական ծնողական խորհրդի ընտրություն: Կարգապահական հարցերի քննարկում: 	07 09.2022թ.
2.	<ol style="list-style-type: none"> Ընթացիկ հարցեր: Ուսումնական տարվա ամփոփում: 	16.12.2022թ.
3	<ol style="list-style-type: none"> Կարգապահական հարցերի քննարկում Ուսման առաջադիմության և բացակայությունների հետ կապված հարցերի քննարկում Ը ն թ ա գ ի կ հ ա ղ ց ե ռ 	24 03 2023 թ.
4	<ol style="list-style-type: none"> Էքսկուրսիայի կազմակերպում 2022-2023 ուստարվա ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների ամփոփում Ընթացիկ հարցեր 	18 05 2023 թ.

**Դասղեկի աշխատանքի բնույթը,
մանկավարժական գործառույթները, նպատակը և աշխատանքի ուղղությունները**

Դասղեկները դասարանի հետ հիմնական աշխատանք վարողներն են: Գործունեության շրջանակը ենթադրում է հետևյալ աշխատանքները՝

Դասարանում ուսումնադաստիարակչական գործընթացի կազմակերպում՝

1. հետևում է աշակերտների հաճախելիությանը (մատյանում նշում է բացակայությունները, հետևում է, որ դրանց համար փաստաթուղթ ներկայացվի)
2. աշխատում է առարկայական ուսուցիչների հետ՝ առաջադիմության բարձրացման ուղղությամբ, վերլուծում է ընթացիկ և վերջնական գնահատականները
3. հետևում է աշակերտների կարգապահությանը

Աշակերտների հետ արտադասարանական դաստիարակչական աշխատանքի կազմակերպում՝

1. կազմակերպում է դասարանական ժողովներ
2. կազմակերպում է կոլեկտիվ ստեղծագործական աշխատանքներ
3. կազմակերպում է այցելություններ թատրոն, համերգասրահ, թանգարաններ, ցուցահանդեսներ
4. սովորողների հանրօգուտ աշխատանքի (դպրոցամերձ տարածքի մաքրում և այլն) կազմակերպում

Աշխատանք սովորողների ծնողների հետ

1. ծնողներից ակնկալում է, որ հետևեն երեխայի առաջադիմությանը,
2. ծնողների հետ անհատական զրույցներ է ունենում,
3. ծնողական ժողովներ է կազմակերպում:

Ծանոթացում սովորողների սոցիալական պայմաններին՝

1. ծանոթանում է սովորողների ընտանիքի կազմին
2. նրանց բնակարանային և կենցաղային պայմաններին
3. բարոյահոգեբանական պայմաններին:

Դասարանի աշակերտների սննդի կազմակերպում (նյութական օգնության կազմակերպում):

1. Թղթավարություն՝
2. ամփոփում է աշակերտների առաջադիմության տվյալները,
3. լրացնում է դասամատյանը,
4. լրացնում է անձնական գործերը,
5. մշակում է դասղեկի աշխատանքային պլան:
6. Աշխատանք մանկավարժահոգեբանական կարողությունների խորացման ուղղությամբ:

Դաստիարակական ժամի դաստիարակչական գործառույթները

Դաստիարակական ժամը աշակերտների հետ դաստիարակչական աշխատանքի կազմակերպման կարևորագույն ձևերից մեկն է: Այն ներառվում է դասացուցակի մեջ և անց է կացվում յուրաքանչյուր շաբաթ՝ որոշակի օր:

Դաստիարակական ժամի ձևերը տարբեր են. դասախոսություն, զրույց, բանավեճ, վիկտորինա, մրցույթ, խաղ, կոնֆերենս, հեռակա ճանապարհորդություն, տոն և այլն:

Դաստիարակական ժամը կատարում է հետևյալ դաստիարակչական ֆունկցիաները՝ կրթական, կողմնորոշման, ուղղորդման և ձևավորման:

Կրթական ֆունկցիա - կարևորվում է նրանով, որ դաստիարակչական ժամը ընդլայնում է

Կողմնորոշող ֆունկցիա - նպաստում է իրադարձություններին և երևույթներին բարոյական գնահատական տալու ժամանակ՝ հենվելով բարոյական և հոգևոր արժեքների վրա, աշակերտների մոտ աշխարհի հանդեպ որոշակի վերաբերմունքի ձևավորմանը: Հաճախ դաստիարակական ժամերը օգնում են աշակերտներին կողմնորոշվել հասարակական արժեքների մեջ:

Ուղղորդող ֆունկցիա - դաստիարակչական ժամի այս ֆունկցիան նախատեսում է աշակերտների գործունեության կազմակերպում, ազդելով նրանց վարքագծի վրա, որպեսզի գիտելիքները վերածվեն համոզմունքի:

Ձևավորող ֆունկցիա - արտահայտվում է աշակերտների մոտ իրենց արարքների և իրենք իրենց գնահատելու կարողության ձևավորման մեջ, օգնում է վարել երկխոսություն, շարադրել փաստերով, արտահայտել սեփական կարծիքը:

Հաճախ դաստիարակչական ժամը միաժամանակ կատարում է նշված բոլոր չորս ֆունկցիաները. այն և՛ կրթում, և՛ կողմնորոշում, և՛ ուղղորդում, և՛ ձևավորում է աշակերտներին: Այս ֆունկցիաները, հնարավորինս պետք է արտացոլվեն դաստիարակչական միջոցառման նպատակի ձևակերպման մեջ:

Դաստիարակչական ժամերի թեմատիկան տարբեր է: Դաստիարակչական ժամերը կարող են նվիրվել.

բարոյաէթիկական

գիտության և իմացության

գեղագիտական

պետության և իրավունքի

հիգիենայի և առողջ ապրելակերպի

հոգեբանական

բնապահպանական

համադպրոցական /կարևոր հասարակական իրադարձությունների, տոնական օրերի/ խնդիրների:

Դաստիարակչական ժամերը – ստեղծել մանկավարժական տարածք երեխայի ինքնության զարգացման, նրա ներաշխարհի հարստացման համար:

Լավ է, երբ երեխաների հետ շփվելիս դաստիարակը կառաջնորդվի յուրահատուկ կանոնակարգով, որը իր մեջ ներառում է այսպիսի կանոններ.

- Միքել երեխաներին
- Երբեք չմոռանալ խրախուսել երեխաներին լավ արարքի համար
- Երբեք չհամեմատել երեխաներին
- Չունենալ սիրելիներ
- Երբեք չբողոքել երեխաներից
- Կարողանալ ներել
- Կարողանալ օգնել
- Կարողանալ համբերել և սպասել
- Կարողանալ հետաքրքիր մարդ լինել
- Կարողանալ սիրով պահանջել և սիրել պահանջելով
- Կարողանալ յուրաքանչյուրի համար բարի խոսքեր գտնել
- Կարողանալ ընդհանուր լեզու գտնել ուսուցիչների և ծնողների հետ
- Կարողանալ ցանկացած աշխատանք կատարել երեխաների հետ
- Յուրաքանչյուր երեխայի մոտ գտնել կարևոր որակներ և ջանալ զարգացնել դրանք
- Ամեն ինչ հորինել նրանց հետ միասին, այլ ոչ թե նրանց փոխարեն
- Սովորեցնել երեխաներին բարություն, պատասխանատվություն, հարգանք իրենց և մյուսների նկատմամբ:

Դասղեկությունը բավականին աշխատատար, բարդ գործ է: Միշտ պետք է զբաղվել երեխաների հետ, միշտ նոր սնունդ տալ նրանց ուղեղին, պատկերացմանը, հոգուն, արդյունքը երկար սպասել չի տա:

Ծնողական ժողով

«Խրախուսումն ու պատիժը՝ որպես դաստիարակչական մեթոդ ընտանիքում»
Ժողովը ընթանում է ինտերակտիվ ձևով: Բոլոր ներկաները բաժանված են խմբերի՝

- «խրախուսման» խումբ
- «պատժի» խումբ
- «փորձագետների» խումբ
- «ծնողների» խումբ

Գրատախտակին գրված է ժողովի նախաբանը:

Դասադեկի ներածական խոսքը

Ինչպես դաստիարակել երեխային՝ բացահայտելու համար այն լավագույնը, որը կա նրա մեջ, և արտահայտել ողջ լավագույնը, որը կա մեր մեջ: Միակ, բացառիկ բաղադրատուն չկա և չի կարող լինել: Ինչպես որ չկան իդեալական երեխաներ, այնպես էլ չկան իդեալական ծնողներ:

Ծնող լինել՝ նշանակում է շարունակ սովորել ծնող լինել, զարգացնել կանխագագողությունը, հնարավորության սահմաններում ինքնակատարելագործվել:

Պատժելը և խրախուսելը՝ որպես դաստիարակության մեթոդ, ոչ միշտ են դրական դեր խաղում երեխայի անձի զարգացման ընթացքում, սակայն ծնողները հաճախ են դրանք կիրառում: Ահա, այս մասին է մեր այսօրվա գրույցը: Շատ հաճախ երեխան դառնում է նյարդային, ագրեսիվ և անհավասարակշիռ, երբ ծնողները սխալ ու կոպիտ են կիրառում նրանց հանդեպ պատժի միջոցները, և որքան էլ տարօրինակ հնչի, նաև խրախուսանքի միջոցները: Փորձենք հասկանալ՝ ի՞նչ է պատիժը և խրախուսանքը, ինչպիսի՞ն են դրանք լինում և անրաժե՞շտ են արդյոք դաստիարակության մեջ: Սկսենք մեր աշխատանքը:

Քննարկվում են հարցեր. «Ին՞չ է խրախուսանքը» և «Ին՞չ է պատիժը»: Քննարկումը կատարվում է հետևյալ սխեմայով.

խմբերի պատասխանները /խրախուսում և պատիժ/

լսարանի կարծիքը /ծնողներ/

փորձագետների կարծիքը:

«Ծնողների կողմից ի՞նչ խրախուսման կամ պատժի կիրառման տեսակներ են օգտագործվում» հարցի քննարկում:

Աշխատանք խմբերով:

խմբերի պատասխանները

ծնողների կարծիքը

փորձագետների կարծիքը:

4-9 դասարանցիների ծնողական ժողովի նախապատրաստման ժամանակ կատարվել է նախնական անկետավորում տվյալ թեմայով:

Առաջարկվում է տեսնել, թե այդ առումով ինչ են մտածում երեխաները: Ցուցադրվում են սահիկներ:

Սահիկ 1. «Աշակերտների կողմից տրված խրախուսման և պատժման բացատրությունները»:

Սահիկ 2. «Ինչպես են ընտանիքում կիրառվում խրախուսումն ու պատիժը»: Մեջբերումներ դպրոցականների հարցաթերթիկներից.

«Իմ ընտանիքում չկա ոչ խրախուսանք, ոչ պատիժ: Մեզ մոտ պայմանագրային հարաբերություններ են՝ արա սա, փոխարենը ստացիր դա, չես անի՝ ոչինչ էլ չես սատանա: Միգուցե դա սառն է, բայց ինձ ձեռք է տալիս»:

«Ինձ հաճախ են պատժում, իսկ խրախուսելու մասին անգամ խոսք լինել չի կարող, չնայած այն բանին, որ ջանում եմ ամեն ինչ անել»:

«Ինձ վրա չեն բարկանում, բայց առանձնապես չեն էլ գովում»:

Շարքերի քննարկում.

Ինչի՞ համար է պետք պատժել երեխային:

Ինչի՞ համար է պետք խրախուսել երեխային: Քննարկումը կատարվում է նույն սխեմայով:

Ծնողական ժողովի նախապատրաստման ընթացքում երեխաներին հանձնարարված էր պատասխանել մեկ հարցի. «Եթե ես լինեի հրաշագործ, ապա ինչից կազատվեի դաստիարակության մեջ»: Տեսեք, թե ինչ պատասխաններ են տվել մեր աշակերտները:

Ցուցադրվում է այս հարցի պատասխաններին համապատասխանող սահիկը:

Սահիկը դիտելուց հետո լսարանը, որպես խմբային աշխատանք, ավարտում է հետևյալ անավարտ նախադասությունները.

«Ես գովում եմ երեխային, եթե...», «Ես բարկանում եմ երեխայի վրա, եթե...», «Ես նրան նվերներ եմ տալիս, եթե...», «Ես արգելում եմ նրան, եթե...»:

Խմբերի ներկայացուցիչները ներկայացնում են աշխատանքի արդյունքները: Դասադեկը անց է կացնում խմբային աշխատանքի արդյունքների քննարկում:

Ապա առաջարկվում է դահլիճում ներկա ծնողներին կարդալ իրենց կողմից ավարտված նախադասությունները և խոսքը տալիս է փորձագետներին:

Դասդեկ

Առաջարկում են քննարկել որոշ խնդրահարույց իրավիճակներ, որոնց կարելի է բախվել կյանքի ընթացքում:

Իրավիճակ 1

Ծնողները երկար մտածում են՝ ի՞նչ նվիրել իրենց աղջկան ուսումնական տարին ավարտելու կապակցությամբ, որպես խրախուսանք՝ լավ սովորելու համար: Գնեցին գեղարվեստական գիրք և ամառային լուսանկարների ավրում: Նվերը ստանալով՝ աղջիկը բարկացավ. «Ես մտածում էի, որ դուք ինձ համար որևէ արժեքավոր բան կգնեիք: Ա՛յ, օրինակ, ընկերուհուս ծնողները անվավոր չմուշկներ են նվիրել»:

Իրավիճակ 2

Ընտանիքում փոքրիկ է ծնվել, որից հետո ավագ որդու վարքագիծը կտրուկ փոխվել է: Ավելի շատ ագրեսիվություն է սկսել ցուցաբերել ծնողների նկատմամբ: Փոքր եղբայրը նույնպես դարձել է նրա ագրեսիայի առարկան: Հերթական անգամ, երբ մայրը խնդրում է նրան զբաղվել փոքր եղբոր հետ, նա պատասխանում է. «Ես դայակ չեմ»: Ծնողները բարկացան և պատժեցին նրան:

Իրավիճակ 3

Ընտանիքում ընդունված կարգ կա, որ երեխաները շաբաթվա վերջում հաշվետվություն են ներկայացնում իրենց ուսման վերաբերյալ: Եթե ծնողների կարծիքով արդյունքները լավ են, ապա երեխաները խրախուսվում են դրամով: Եթե երեխաների ուսումնական արդյունքները ծնողներին չեն բավարարում, ապանրանք, որպես պատիժ, պետք է աշխատեն տանը կամ ամառանոցում՝ մաքրություն անեն, ջրեն այգին և այլն: Երեխաները ջանում էին սովորել, որպեսզի խուսափեն աշխատանքով պատժվելուց: Ընթանում է իրավիճակների քննարկում:

Դասդեկ՝ Կարողացա՞նք մենք այսօրվա մեր հանդիպման ընթացքում պատասխանել. «Ինչպե՞ս ճիշտ կիրառել պատիժն ու խրախուսանքը» հարցին: Երևի թե ոչ, որովհետև դրա հստակ պատասխանը ոչ-ոք չգիտի: Երեխայի դաստիարակությունը բազմաթիվ գործոններից է կախված և ունի անհատական առանձնահատկություններ: Կարևոր է, թե ինչպես են ձևավորվում նրանց փոխհարաբերությունները, ինչքանով են երեխաները և ծնողները հույզերով մտերիմ միմյանց հետ:

Ես հաջողություն եմ մաղթում ձեզ՝ ձեր երեխաների դաստիարակության հարցում: Եվ վերջում ուզում եմ մի քանի մեջբերումներ անել Դորոտի Լոու Նոլթի «Հեղափոխություն կրթության մեջ» գրքից. Երեխաները սովորում են այն ամենը, ինչ տեսնում են իրենց շուրջը:

1. Եթե երեխան ապրում է քննադատության մթնոլորտում՝ նա սովորում է քննադատել:
2. Եթե երեխան ապրում է թշնամության մթնոլորտում՝ նա սովորում է պատերազմել:
3. Եթե երեխան շրջապատված է խղճահարությամբ՝ նա սովորում է ինքնիրեն խղճալ:
4. Եթե երեխան զգում է խրախուսանք՝ նա սովորում է ինքնավստահ լինել:
5. Եթե երեխային գովում են՝ նա սովորում է բարեհամբույր լինել:
6. Եթե երեխան ապրում է սիրո մթնոլորտում՝ նա սովորում է սիրել:
7. Եթե երեխան ապրում է անվտանգության զգացումով՝ նա սովորում է հավատալ ինքն իրեն և շրջապատին: